

Nr 101.

Godkänd av första kammaren den 8 april 1921.

Godkänd av andra kammaren den 8 april 1921.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag till inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare ävensom vissa tvärbanor mellan nämnda bana och norra stambanan.

(Statsutskottets utlåtande nr 36.)

Till Konungen.

1:o) I den till riksdagen den 7 januari 1921 avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under år 1922 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av det vid propositionen under rubrik »utgifter för kapitalökning: bil. 1» fogade statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för nämnda dag, punkt 35, föreslagit riksdagen att för fortsättande av arbetena å inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor.

Enligt riksdagens vederbörande utskott tillhandakomna upplysningar påkallar frågan om fortsatt anslag till Inlandsbanan ett snabbt avgörande av riksdagen. Först sedan beslut härom föreligger, kunna de närmare planerna för arbetenas bedrivande utarbetas, och därest utbyggnaden av denna banas norra del skall kunna fortgå i den utsträckning, som departementschefen föreslagit, måste erforderlig arbetsmateriel framföras till de blivande arbetsplatserna redan under innevarande vinter. På grund härav har riksdagen ansett Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning om anslag till själva Inlandsbanan ävensom de i samband

därmed stående frågorna om anvisande av medel till tvärbanorna till Inlandsbanan böra företagas till behandling före övriga ärenden rörande utgifter för kapitalökning vid statens järnvägar.

Såsom av den i statsverkspropositionen lämnade redogörelsen framgår, hava departementschefen och järnvägsstyrelsen stannat i olika uppfattning beträffande sättet för bedrivandet av arbetet å Inlandsbanans norra del från Porjus söderut mot Jokkmokk. Enligt järnvägsstyrelsens mening borde arbetena å nämnda norra sträcka tillsvidare avbrytas, sedan den nu pågående broöverbyggnaden över Stora Lule älv invid Harsprånget färdigställts. I stället skulle den tidigare beslutade men ännu icke påbörjade tvärbaneanläggningen Jörn—Gubblijaure redan nu igångsättas. Departementschefen åter har föreslagit, att arbetena jämväl å norra delen av Inlandsbanan alltjämt borde fortgå; något anslag till påbörjandet av nyssnämnda tvärbanor har däremot under nuvarande förhållanden icke ansetts böra äskas.

Under hänvisning till den ingående motivering, som av departementschefen förebragts till stöd för det av honom uti ifrågavarande hänseende framlagda förslaget, får riksdagen uttala sin anslutning till detta förslag. Även med hänsyn till det stora kapital, som redan nedlagts å norra delen av Inlandsbanan, har det syntts riksdagen böra undvika, att arbetena härå avbrytas vid en så ogynnsam punkt som den av järnvägsstyrelsen föreslagna. Vad tvärbanan Jörn—Gubblijaure beträffar, har det syntts riksdagen böra uppmärksammas, att arbetena å denna bana, som i fullbordat skick efter fredspris beräknats draga en kostnad av över 8 miljoner kronor, ännu icke påbörjats. Ett igångsättande av en anläggning av en sådan omfattning måste otvivelaktigt under nuvarande förhållanden vara ägnat ingiva stora betänkligheter.

I likhet med departementschefen anser riksdagen således skäl icke föreligga till ett frångående av den för utbyggandet av Inlandsbanan med tvärbanor tidigare uppgjorda ordningsföljden. Enligt den plan, som år 1917 framlades beträffande dessa järnvägar, skulle nämligen, innan nu frågavarande tvärbaneanläggning från Jörn igångsattes, arbetena å själva Inlandsbanan och tvärbanorna Forsmo—Hoting och Hällnäs—Stensele hava fortskridit betydligt längre än som hittills, trots gjorda stora ekonomiska oppoffringar från statens sida, kunnat ske.

Av järnvägsstyrelsen hade anslagsbehoven för nu ifrågavarande ändamål under år 1922 upptagits till 4,500,000 kronor, varav 4,000,000 kronor till Inlandsbanans södra del och 500,000 kronor till tvärbanan Jörn—Gubblijaure. Departementschefen har funnit detta totalbelopp böra begränsas till 4,000,000 kronor, varav 3,000,000 kronor avsetts för In-

landsbanans södra del och 1,000,000 kronor för den norra delen. Efter överbägande av de olika skäl, som enligt riksdagens mening böra vinna beaktande vid bestämmandet av anslagets storlek, har riksdagen, trots rådande statsfinansiella svårigheter, icke ansett sig böra företaga någon nedsättning i det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna beloppet, 4,000,000 kronor. Avgörande för riksdagen har därvid varit angelägenheten av att icke genom för snävt tilltaget anslag ytterligare försvåra den arbetslöshet, som redan föreligger i dessa trakter och som torde bliva än mer framträdande genom det tidigare vid innevarande riksdag beslutade avbrottet i utbyggnaden av Harsprånget. Å andra sidan har riksdagen icke ansett sig kunna bifalla vissa motionsvis framförda önskemål om anvisande av anslag för ändamålet i större utsträckning än av Eders Kungl. Maj:t föreslagits. Riksdagen vill dock härvid framhålla, hurusom med hänsyn till den alltjämt sjunkande prisnivån ett anvisande av medel för ändamålet med samma belopp, som i statsverkspropositionen föreslagits, innebär möjligheter till arbetenas bedrivande i större utsträckning än som tidigare torde hava varit avsett. Så kan det, enligt riksdagens vederbörande utskott tillhandakomna upplysningar, icke anses uteslutet, att arbetena å Inlandsbanans södra del skulle under år 1922 med det för ändamålet avsedda beloppet, 3,000,000 kronor, kunna bedrivas i sådan utsträckning, att rälsläggningen under sistnämnda år kunde framdragas till Ume älv eller till den punkt, som enligt av järnvägsstyrelsen i september 1920 uppgjorda beräkningar skulle hava uppnåtts först 1923, under då antagen förutsättning att under år 1922 ett belopp av 4,000,000 kronor stode till förfogande å södra distriktet. För att denna förändrade plan skall kunna genomföras, erfordras dock att vissa större arbeten norr om Ume älv tillsvidare uppskjutas.

Jämväl beträffande den norra delen av Inlandsbanan synes ett bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag oförändrat öppna större arbetsmöjligheter än som tidigare antagits föreligga.

Under återopande av vad riksdagen sålunda anfört, får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda förslag, för fortsättande av arbetena å *inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare* för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor, att utgå av lånemedel.

2:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 36) föreslagit riksdagen att till fortsättning av statsbanan Forsmo—Hoting för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor.

Såsom framhållits i statsverkspropositionen anses ifrågavarande bana vara av särskilt stor betydelse såsom följande en av de viktigare

handelsvägarna i Norrland. På grund härav och för att det redan å banan nedlagda avsevärda kapitalet så snart som möjligt må kunna nyttiggöras, har riksdagen funnit sig böra medgiva att utbyggandet av banan bedrivs i enlighet med förut uppgjord plan och att härför erforderliga medel alltså ställas till förfogande.

Beträffande det anslag, som nu bör anvisas å 1922 års riksstat, har riksdagen med hänsyn till den sjunkande prisnivån funnit det i statsverkspropositionen i detta hänseende äskade beloppet kunna nedsättas från 3,000,000 kronor till 2,600,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till fortsättning av *statsbanan Forsmo—Höting* för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 2,600,000 kronor, att utgå av lånemedel.

3:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 37) föreslagit riksdagen att till fortsättning av statsbanan Hällnäs—Stensele för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag. Gentemot vissa motionsvis framställda krav på anslag till ovannämnda tvärbana med ett till 3,000,000 förhöjt belopp har riksdagen icke funnit det lämpligt eller möjligt att under nu rådande ekonomiska läge och därav följande, på den allra sista tiden särskilt framträdande svårigheter för statsregleringens genomförande bevilja medel för ifrågavarande förslag i större utsträckning än i statsverkspropositionen föreslagits. Riksdagen vill dock framhålla att med hänsyn till de alltmer framträdande tendenserna till nedgång i den allmänna prisnivån ett beviljande av det av Eders Kungl. Maj:t äskade beloppet oförändrat synes innebära möjligheter till arbetenas bedrivande i större utsträckning, än som tidigare torde kunnat beräknas, och alltså i viss mån ett tillmötesgående av de i motionerna framställda önskemålen.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag till fortsättning av *statsbanan Hällnäs—Stensele* för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor, att utgå av lånemedel.

Stockholm den 8 april 1921.

Med undersätlig vördnad.